

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Za pošteno delo.

Stojimo pred dnevom, ko bo odločal narod sam. Samo en dan nam je zopet na razpolago, da lahko vsi izkoriščanci, vsi trpini prosto mislimo, da lahko obsodimo tudi najvišje državnike, pa tudi najzlobnejše voditelje škodljivih kapitalističnih korporacij ter odločujemo sami po svoji volji, kakšno obliko naj dobi naša država v prihodnje.

Res je, da so nam pred prevratom mnogi kapitalistični agitatorji, pripadniki ter hlapci raznih najreakcionarnejših strank, slikali bodočo našo državo z blestečim imenom »Svobodna Jugoslavija«. Ali pa se je to tudi uresničilo? Mnogo našega kmetijskega ljudstva, kakor tudi industrijskega proletariata je šlo še pozneje po nasprotnih dokazih slepo na tiste umazane lažnjive obljube klerikalnih, demokratskih in drugih agentov-goljufov, in dne 28. novembra 1920. so jim proletarci dali svoje glasove, upajoč, da bodo vsaj deloma dovršili ter izpolnili dane obljube. Ali grozno so se varali. Proletariat je bil ogoľufan na najgrši način.

Takoj po volitvah je zmanjkalo vseh tistih lažnjivih kričočev, ker tedaj so se opajali z ministrskimi ali poslanskimi mandati, do katerih so prišli na tako krivičen način. Koliko so dali proletariatu od tega, kar so obljubili? Koga so vprašali, če smejo posamezni ministri veriziti s prašiči in vagoni pšenice? Koga so vprašali za svet, ko so dovolili še v zadnjem času 80.000.000 Din kredita za militarizem? Ali so vprašali, kdo naj to breme prevzame? Zakaj

niso preprečili tujestranskega posojila, katerega ima danes jugoslovanski proletarijat na svojih ramah nad 120 milijard dinarjev. Povejte, kdo se je okoristil z njim? Ali mogoče kmet, ali kak drug delavec? Kdaj in za koliko ste obdavčili vojne verižnike in dobičkarje? Zakaj še do danes niste poslali ruskih Wranglovcev tja kamor spadajo? Zakaj jih danes podpirate z milijonskimi vsotami — ljudi, ki uganjajo denuncianstvo, rope, umore, požige ter posiljevanje naših deklet in žena? Ali to dovoljuje katoliška, pravoslavna, luteranska ali turška vera?

Opeharili ste ljudstvo za njegovo edino, za njegov volilni glas. Kaj ste naredili za tisoče in tisoče vojnih slepcev, invalidov brez rok, brez nog? Kaj ste naredili za tiste revne matere, sestre, vojne vdove in sirote, ko ste jim s svojim militarističnim sistemom pomorili v vojni brate, sinove, može, družinske očete? Kaj ste naredili za to, da ne bi bilo treba našim fantom-rekrutom hoditi v tuje kraje, kjer jih pretepavajo in puste gladovati v največji bedi in nesnagi? Zakaj niste vojnega ministra postavili pred obtožno klopo, ko so socialistični poslanci v parlamentu to zahtevali? Čig. Pucelj, Drofenik in drugi, ali niste bili vi tisti ki ste branili vojnega ministra, da ni prišel na obtožno klop? Lepo se vas spominjajo slovenski fantje, pa tudi stariši, ki danes žalujejo za svojimi dragimi, ki so po krivdi mogotcev končali svoje mlado življenje.

Kaj ste naredili za delavce? Zakaj ste mu odtrgali osemurni delavni čas? Kakšno zakonodajo ste naredili, ki naj bi

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

vsaj deloma olajšala bedo delavca? Sedaj hočete ponovno preslepiti izkoriščano in do mozga izsesano ter nago ljudstvo, da bi šlo na vaše laži in demagogijo? Ali mislite, da vaših nesramnosti še ne poznamo? Naše delavno ljudstvo se dobro zaveda, kakšne prijatelje ima v vas in zato boste tudi dobili pošteno plačilo.

Ti izmozgani in že tolikokrat osleparjeni proletarijat, dvigni glavo ter podaj nam svojo roko, da gremo bratsko v boj proti vsem tistim, ki so do danes oskrnjevali tvoje svetišče, tvoje pravice in da bomo skupno 18. marca volili stranko pravega, poštenega socializma, ki ima na vseh voliščih v kranjskem in štajerskem okrožju osmo (8.) skrinjico!

Mi smo stranka proletariata brez umazanih kompromisov. Ostali smo zvesti socialistični ideji ter smo ohranili naš rdeči prapor čist in neomadeževan.

Ne verjemi gostobesedičnim frazazjem, temveč se rajši prepričaj, katera stranka se je najhujše borila proti vsem pilavkam, katera stranka je odstranila vse tisto, kar je bilo gnilo in smrdelo lenobe, katera stranka se je postavila na stališče pravega proletarskega vojščaka, ki pravi: »Rajši častno propasti, nego s kompromisi goljufati proletarijat!« Videl boš, da je to bila tista socialistična, ki ima 8. skrinjico.

Delaj ta čas, ki ti še ostane do odločilnega dneva, in zmaga bo na strani Socialistične stranke Jugoslavije.

Vsak glas, ki ne pade v 8. skrinjico, je nov bič, pod katerim se bodo upogibala proletarska telesa.

JANKO TELBAN:

V dolini Šentflorjanski.

Greh je storila nevoščljivost in jaz sem se ji zaničljivo smejal, ker ljubezen ni mogla storiti prestopka morale...

Pred menoj je hodila temna senca, črna v temni noči. Naravnost po cesti je šla, vedno pred menoj, s sklonjenim hrbtom pod težo greha.

Čujte, ali ste jo videli v temni noči? Nikjer svetlobe, nebo je deževalo oblake vode, ped pred menoj temna noč. In vendar sem čutil nje bližino tako razločno, da se mi je zdelo, da sem to jaz sam.

Stal sem na mostu, pod menoj je tekla reka iz doline Šentflorjanske, velika, globoka, umazana. Nagnil sem se čez ograjo — tudi senca — sedaj bo padlo — težko je pod pezo greha. Nič.

Morda pa ni bil tako strašan, saj je bil zavrt v rdečo ljubezen, kakor dih sladak, nedolžen, kakor priza hladnega vetriča.

sredi vročega poletnega poldneva. Šel je mimo mene, kakor val življenja — trenutek sreče — poljub ljubezni.

Tedaj ste zakričali hlapci iz doline Šentflorjanske: »Kamenajmo ga! Zato, ker se je dotaknil belega vratu, ker so ga objele roke deklice in je dihljal na usta dolg, sladak poljub! Kamenajmo ga! Omaževal je našo sveto dolino. Javno je delal sredi svetlega dneva. Bog mu odpusti greh.«

Vgriznil sem v grenko jabolko spoznanja in pred hlapci sem se pripognil na kolena ter se, v prahu klečeč, trkal na prsa:

»Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa.«

Mislite, da sem tako govoril? No, potem se varate!

»Odstranite kulise hlapci, raztrgajte vašo oblačila, da vidi svet vašo gola telesa ter prešteje na njih madeže. Vaša senca se bo zlomila pod težo grehov in vendar se boste trkali na prsa v cerkvi, svetišču božjem:

»Gospod, pogledj mene čist sem, nisem tak, kakor je on! tam doli.«

Farizeji! Le pokličite vse hlapce Jerneje, ne bodo mogli zvoziti gnoja izpred vaših vrat, pa naj vozijo noč in dan. Le vpijte, zaviti v plašč pobožno vrtečih se oči, vaših grehov ne morete izbrisati, vidijo se skozi platno, notri do duše, ker so se rodili v strasti.«

Pa bodete zopet dejale ve, klepetulje iz Šentflorjanske: »Brezbožnik! Nam očita, sam pa je grešil.« Poljubil jo je. Dotaknil se je njenih las. Strela, kje si, da ga udariš z jasnega neba.«

Greh se je rodil, tam na koncu doline Šentflorjanske. Nedolžen greh, nekdo, ne vem — morda sem bil jaz — je grešil ter sredi obuna pil trenutek čiste nesebične sreče. Sv. Trojica je bila zavita v meglo. Ura je žalostno bila pri sv. Pavlu, nebo je deževalo curke vode. Vsa širna planjava je bila pokrita s sneženo mešanico. Po cesti je pljuskala voda, umazana, blatna, tako, da sem moral do kolena zavijati hlače. Ona je šla kraj mene, blato ji je

Volilci, ki se zavedate svojih pravic, vrzite kroglico dne 18. marca na Štajerskem v 8. skrinjico na Kranjskem v zadnjo, ki je tudi 8!

Vsak, kdor ljubi resnico in zaupa v zmago, naj vrže svojo bombo — volilno kroglico v socialistično skrinjico, to je v 8.

Vsem sodrugom: Na dan volitev na svidenje!

Gospodarska kriza.

Valutna kriza zavzema danes v gospodarskem življenju prvo mesto. Vsi narodni gospodarji vseh držav se bavijo in obravnavajo to vprašanje na dolgo in široko. Dan za dnevom se vrše konference, ankete, dogovori in vrag si ga vedi kaj vse.

Kljub vsem akcijam in poskusom, ki jih izvajajo kapitalistični gospodarji, pa ne pride in ne pride do konsolidacije in stabilizacije gospodarskih razmer.

Vprašanje sledi: Zakaj ne?

Odgovor je kratek: ker so vse krize, posebno pa gospodarske, današnjemu vladajočemu razredu dobrodošle — koristne.

Če bi svetovnim magnatom v Ameriki, Angliji itd. gospodarske krize škodovale, bi se bili že davno resno poprijeli akcije, ki naj bi končno vendar rešila ta svetovni problem.

Utemeljitev teh trditev so v prvi vrsti mednarodne gospodarske konference, katerih ni bilo do vojni nič manj nego pol tucata. Te konference so jasno pokazale položaj in namene. Ni šlo za konsolidacijo gospodarskih razmer, ampak za čim večjo koncentracijo kapitala v eno ali drugo državo. Anglija je skušala ogoljufati Ameriko, Francija zopet Nemčijo in Turčijo, država X državo Y in Y X, tako so hotele druga drugo opehariti — vse seveda na račun proletarskih mas. Posebno vlogo pri vsej tej umazani politiki pa igra Amerika, ki se ne zadovolji le z dobičkom ene države, ampak hoče izmzgavati vse naenkrat. Kar je koncem koncev prav lahko mogoče.

Vsa ta nelojalnost vodečih držav druge do druge povzroča po vsem svetu nezaupanje in nesolidnost. Posledica tega pa je kriza za krizo. Danes deflacija, jutri inflacija denarja, danes agrarna finančna politika, jutri industrijska — tako niha ka-

umazalo krilo, blato iz doline Šentflorjanske. Privil sem jo k sebi, en prostvorček na meni je bil še suh, čist in svetel. Ustavila sva se sredi blata, nasmejala se, nič ni bilo laži v srcu, sama svetla ljubezen.

Naslonila se je name kakor dete na mater in nasproti sta mi svetili dve zvezdi, bleščeči, sredi meglene, deževne noči. Tedaj bi oba ne menjala z vami, vi pobožni hlapci, za vso ceno vašega zlata.

Vstopila sva v zakajeno sobo krčme. Vino je teklo po mizah in skozi meglo tobakovega dima sem zagledal tvojo podobno, Ivan. Pod njo so bleščale ponosno črke:

»Kralj na Betajnovi.«

Bil sem žalosten. Hlapci so obesili tvojo sliko na steno gostilniške sobe, da se zadušiš še mrtev v oblakih nikotina, kakar te je živega zadušila usoda življenja. Kdaj se bodo zbudili? Jim nisi razločno očrtal pot, pokazal jim nagoto doline Šentflorjanske? Pa pisano je:

Kdor je za hlapca rojen, ostane hlapec.

Vzkliči mora nov rod, ki bo snel tvojo podobo iz zaduhle sobe in jo obesil v svetlišče svojega srca. Tedaj bodo prišli cestarji in postrgali vse blato iz doline Šentflorjanske in grehi ne bo proklet, če ga bo rodila ljubezen.

pitalistični anarhizem v svoji nezmožnosti kakor na slabi vrvi nad prepadom. Kakor smo že omenili, se na eni strani koncentriira ves kapital v roke posameznih magnatov, na drugi pa narašča armada brezpravnih neposedujočih. In isto politiko, ki jo vodijo kapitalistične vlade med seboj, vodijo tudi v sebi.

Da živimo mi Jugoslovani v istih razdrapanih gospodarskih razmerah kakor naš sotrpin v Franciji ali Ameriki, občutimo na lastnem hrbtu. Lahko se celo štejemo med one, ki jim gre najslabše na svetu. Marsikdo bo vprašal: odkod to, saj imamo vsega dovolj, živine, žita, naravnih zakladov in sploh vseh življenjskih potrebščin, tako da jih še izvažamo, a kljub temu stradamo? Stvar je jasna ko beli dan: v prvi vrsti vplivajo na naš trg svetovne gospodarske razmere, v drugi vrsti nam pa pomaga do bede gospodarska nezmožnost in nesolidnost vodilnih oseb na naši državni ladji. Finančna politika naše države je tako žalostna, da kapitalistični razred sam obupava nad njo, kar je znak, da bo kmalu bila ura, ki oznanja smrt onim, kateri nas danes še izkoriščajo.

Ni naš namen, da bi z nasveti to potapljačo ladjo na kak način rešili ali ji vsaj podaljšali obstoj na burnem morju. Ne, naš namen je povedati ono, kar se vrši. Koncentracija kapitala je prvi pogoj za bodoči socialistični družabni red. Vsaka pomoč od strani delavskega razreda buržoaziji bi bila samo ovira naravnega razvoja, bila bi škodljiva in zavlačevala bi prihod bodoče družbe.

S tem pa ni rečeno, da sme proletarski razred samo ležati na medvedji koži. Ravno nasprotno! Treba je pozitivnega dela. Dela, ki bo postotero in potisočeno članstvo naših strokovnih, izobraževalnih in političnih organizacij, ki bo razširilo naše proizvodne in konsumne zadruge na ono stopnjo, kakor jo zavzema danes kapital, ki leži v rokah peščice resnega dela nezmožnih ljudi. Ne vlada, ne kapitalistične miloščine nas ne bodo rešile iz sedanjega kaosa, sami se bomo rešili ali pa nič.

Pustimo jih, naj gazijo blato, ki so ga tekom 500 let nagromadili, mi pa trdno strnimo enotne organizacije in stojmo na straži, da ne pridejo ljudje, ki nam bi jih skušali z navidezno revolucionarnimi, v resnici pa od kapitalistov sufliranimi frazami, razdvojiti ono, kar s trudom pripravljamo za oni trenutek, ko bo potrebno prevzeti zemeljsko kroglo v svoje roke.

Program socialistične stranke Jugoslavije.

(Dalje.)

Tako ustvarja kapitalizem na eni strani izobilje in razkošje z nakupičevanjem velikega bogastva, na drugi strani pa bedo in negotovost. Obsoja moške in ženske na težke in morilne posle; obsoja nedoraslo deco na kruhoborsko delo, uničuje rodbinsko življenje, ubija telo in dušo, ustvarja revščino in prostitucijo, alkoholizem in zločine.

Poleg vsega tega je pa kapitalistični način proizvodnje kriv, da nastajajo od časa do časa gospodarske krize, ki tepejo najbolj delavski razred. Tudi mednarodni zapletljaji in vojne so posledica kapitalističnega gospodarskega sistema.

Vse te okolnosti silijo delavni razred na boj proti kapitalističnemu redu. In ta boj raste po obsežnosti in po ostrosti, čim bolj se kapitalizem razvija. Ta boj — pr-

vočno neorganiziran in nezavesten — je postal pod vplivom socializma in socialističnega gibanja organiziran sistem družabnega boja. Ta boj se vodi zdaj zavestno po načrtu in s popolnoma določenimi bližnjimi in daljnimi cilji. To je zavestni razredni boj delavnega razreda, boj ki hoče na eni strani preprečiti ali vsaj ublažiti škodljive posledice kapitalističnega gospodarskega sistema, a na drugi strani popolnoma izpremeniti sedanji družabni red. Socializem stremi za družbo, v kateri ne bo razredov, torej tudi ne več razrednih bojev, družbo, v kateri delavna in prometna sredstva ne bodo več zasebna, ampak družabna last.

Med kapitalističnim in delavnim razredom, ki sta v stalnem boju, je v sedanji družbi tudi veliko malih lastnikov: kmetov in obrtnikov.

Tudi ti mali lastniki neizmerno mnogo trpe v kapitalističnem sistemu. Mali kmet in mali obrtnik živita pod pritiskom kapitalizma ki jih stalno tlačí in silí v prepad: njih malo lastnino združuje v rokah velikega kapitala, nje same pa potiska med najemno delavstvo, glavno vojsko socialistov.

Popolno osvobojenje vsega delavnega ljudstva nastane šele z dosego končnega cilja socializma. Pa tudi v sedanji kapitalistični družbi si more delavni razred mnogo pomagati z organiziranim razrednim bojem, da ublaži ostrost izkoriščanja. Pa ne le pravi proletarci, tudi mali lastniki v mestu in vasi si s sodelovanjem v socialističnih organizacijah v znatni meri zmanjšajo zavisnost od kapitalizma — če ne morejo sodelovati v strokovnih organizacijah, pa imajo zato tem hvaležnejši delokrog v gospodarskih, kulturnih in političnih organizacijah; posebno v gospodarskih organizacijah si potom zadružništva lahko že tudi v sedanji družbi mnogo izboljšajo svoj položaj. Zgodovinska naloga socializma je, da budi razredno zavest in organizira razredni boj ne samo najemnega delavstva, pravega proletariata, ampak tudi vseh drugih izkoriščanih stanov in da jih pridobi za stvar socializma. Kajti razredni boj v vseh štirih vrstah socialističnih organizacij (strokovnih, gospodarskih, kulturnih in političnih) nima za cilj samo osvoboditev proletariata, temveč vsega človeškega rodu.

Ustvaritev socialistične družbe pa ne more biti delo enega dne niti delo enega čina. Prej se mora še v okviru današnje družbe izpolniti mnogo objektivnih in subjektivnih predpogojev. Najprej je treba, da se še bolj izpopolnijo in pomnože vsa delavna in prometna sredstva, to se pravi: produktivna moč sedanje družbe mora doseči čim višjo stopnjo. Dalje je treba, da postane delavni razred čim močnejši gospodarski in politični činitelj. Tretjič je treba, da obvlada socialistična zavest čim širše sloje delavnega ljudstva, tako industrijskega kakor kmečkega in obrtniškega. Četrtič morajo biti pridobljeni za stvar socializma tudi takozvani duševni delavci, ki tudi niso nič drugega ko najemni proletariati. Na ta način postane socializem želja ogromne večine delavnega ljudstva. Potem mu bo zagotovljena ne samo trenutna ampak trajna zmaga.

1. Boj delavnega razreda proti kapitalističnemu izkoriščanju se mora neizbežno vršiti tudi na političnem polju. Brez političnih pravic ne more delavni razred voditi svojega gospodarskega boja, niti

ne more razvijati svojih strokovnih, gospodarskih in kulturnih organizacij. Delavni razred ne more doseči, da bi prešla delavna sredstva v občo lastnino, dokler ne pridobi politične moči.

2. Interesi delavnega razreda so enaki v vseh kapitalističnih državah. Ker se vedno bolj razširja svetovni promet in produkcija za svetovni trg, zato postaja položaj delavca v eni državi vedno bolj odvisen od položaja delavca v drugih državah. Osvoboditev delavnega razreda je torej delo, pri katerem morajo sodelovati delavci vseh kulturnih držav. V tem spoznanju čuti in izjavlja Socialistična stranka Jugoslavije solidarnost z delavci vsega sveta.

Politične vesti.

+ Na pogajanjih v Opatiji se je naša delegacija začela umikati pred italijanskimi zahtevami. V četrtek in petek je bilo več sej in je morala naša delegacija prisati na to, da se bo o več vprašanih razpravljalo sočasno. To bo Italijanom v korist, ker bodo na ta način lahko dosegli, da bo morala naša delegacija popuščati v nekaterih točkah z ozirom na druge.

+ V Poruhrskem ozemlju ni bistvenih izprememb. V Dortmundu so okupirali Francozi vse javne urade. Napovedan je bil zopet prihod dveh polkov. Persekucije se nadaljujejo, zlasti izganjajo Francozi carinske uradnike in uslužbence.

Dnevne vesti.

Gospodu Gregorju! Delavstvo, kateremu ste naprtili preko pravilnika o reguliranju delavnega časa v obrti 9 in 10urni delavnik, Vam k Vašemu godu (imendanu) najiskrenejše čestita! Delavstvo Slovenije žaluje na ta svečani dan, da nimate več priroke podpirati reakcionarno jugoslovansko socialno zakonodajo!

Požar. V delavnicah tovarne vagonov v Brodu je v soboto ponoči izbruhnil požar, ki je vse delavnice popolnoma uničil. Škoda znaša okrog 15 milijonov Din in je temobčutnejša, ker je to edina tovarna za vagone v Jugoslaviji.

Strašna nesreča. Edvard, Emilija in Julij Ljubič so otroci brez starišev. Živeli so skupaj v najlepšem soglasju. Za mlajšo sestro in brata je skrbel absolvirani pravnik Edvard. Edvard je v četrtek zvečer naročil mlajšemu bratu naj ga zbudi ob sedmih. Ta je storil, kakor mu je bilo naročeno. Ker pa starejši brat ni hotel takoj vstati je vzel Julij revolver in grozil v šali bratu, da ustrel, če ne vstane takoj. Kmalu je res počil strel, ki je zadel smrtno starejšega brata v čelo. Zgodila se je ta nesreča v Sarajevu.

Skupni dohodki vseh glavnih carinarnic Jugoslavije izkazujejo v drugi desetini februarja vsoto 34.250.423 Din.

Ljubljana.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: V torek zaprto. V sredo »Ugrabljeni Sabinke«, red B. V četrtek »Othello«, red C. V petek zaprto. V soboto »Za pravdo in srce«, red A. V nedeljo ob 3. popoldne »Madame Sans Gene«, izven: ob 8. zvečer »Othello«, izven. V ponedeljek ob 3. popoldne »Za pravdo in srce«, izven ob 8. zvečer »Ugrabljeni Sabinke«, izven. Opera: V torek »Jenufa«, red D. V sredo »Sevilski brivec«, red A. V četrtek »Nižava«, red E. V petek »Vrag

in Katra«, red B. V soboto »Tosca«, red C. V nedeljo »Vrag in Katra«, izven. V ponedeljek »Gorenjski slavček«, izven.

Iz stranke.

Seja političnega odbora Ljubljanske in Šišenske krajevne organizacije se bo vršila v ponedeljek, dne 12. t. m. od pol 02. (7 in pol) uri v prostorih uprave »Napreja«. Frančiškanska ulica št. 1. Dnevni red važen. Udeležba in točnost dolžnost.

Predsednik.

Vestnik Svobode.

Odborova seja ljubljanske »Svobode« se bo vršila v sredo, 14. t. m. točno ob pol 8. zvečer.

Šoštanj. V nedeljo, dne 18. marca t. l. ob pol 20. uri uprizori tukajšnja »Svoboda« v hotelu »Jugoslavija« komedijo »Pritožne bukve«. Ker je igra polna klerikalnih scen in zato za delavstvo poučljiva, vabimo vse sodruge in sodružice, da se prireditve gotovo udeležijo. — Odbor.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in naicenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo. Ljubljana. Brez 20.

Tvornica keksov V. Bizjak in drug v Rogaški Slatini bo oskrbovala Ljubljano s svojimi priljubljenimi izdelki direktno potom parne pekarnice Viljem Bizjak (popreje Av. Jenko) na Gospodarski cesti. Ker odpadejo pri tej direktni prodaji vsi postranski veliki stroški, je dana možnost prodajati blago po primeri nizkih cenah.

Propad šolstva v Rusiji. Na 10. vseruskem kongresu je poročal sovjetski prosvetni komisar Lunačarski, da je bilo leta 1921. v Rusiji 82.397 šol s skupno 6.860.000 učenci zdaj je pa samo 55.000 šol s 4.750.000 učenci. Še pri prvem številu je bilo v Rusiji zelo mnogo analifabetov — kako bo sedaj, ko se je v nekaterih gubernijah znižalo število učencev za celih 60%?

V Egiptu so izkopali balzamirano truplo egiptskega kralja (faraona) Tutakhamena, ki je vladal 1350. leta pred Kristusovim rojstvom. Nad 3000 let je odkar je bil položen v grob. Pri zlatom in srebrom okovani rakvi leži nakupčenih mnogo dragocenosti, ki so jih položili k rakvi zvesti privrženci kralja. Grobnica je neprecenljive vrednosti, ker je ostalo vse tako, brez spremembe, kot je bila sestavljena pred 3000 leti in ker kaže jasno šege in običaje ter kulturo v onih davno minulih časih.

POSLANO.

V strokovnem glasilu »Delavec« št. 10, z dne 10. marca 1923 je izšla notica brez podpisa z naslovom »Zastrupljeni vodnjakov v Celju«, ki ima brez dvoma namen delati razdor med strok. organiziranim članstvom v celjskem okrožju. Člankar zagovarja preselitev lista iz Učiteljske tiskarne v Hrovinovo tiskarno z razlogom, da je tam tisk najcenejši. To bi bilo popolnoma v redu, ker je vsakemu jasno, zlasti pa nam članom, da je boljše tiskati list tam, kjer je tisk cenejši. Ni pa v redu, da se skuša nam Celjonom podtikati kakšna podlost, ali organizacijam kvarna agitacija, ter da se išče krivec tam, kjer ga ni. Celjsko delavstvo je sicer zvedelo, da hodi neki advokat na sejo uredništva, ki je imel, ali ima namen uničiti list »Naprej«, ki baje

ni niti član strokovnih organizacij, ter je radi tega razburjeno, ker izgleda to kakor kakšna zakulisna igra. Če je pri uredništvu »Delavca« v Ljubljani še več takih ljudi, ki imajo namen list »Naprej« uničiti, o tem se dosedaj ni govorilo, ker nam je spreminjanje prepričanja vseh merodajnih faktorjev radi oddaljenosti nepoznano. Pribijemo le še to: ne slikati hudiča tja, kamor ne spada, ker Celjani smo v stanu, da ga naženemo, pa če pride »Lucifer« sam. Resnici na ljubo pa ugotavljamo, da vest o preselitvi »Delavca« iz Učiteljske tiskarne v drugo cenejšo tiskarno ni več od včeraj, in tudi ni od histerične trte izmišljena, temveč je v najslabšem slučaju lahko dokazljiva iz našega ur dnega eksebita in kopij od meseca junija in julija lanskega leta. Veselilo nas bo, če nas bo skušalo uredništvo prjeti za jezik in stopiti na prste, kakor nam indirektno obeta, kajti v tem slučaju bomo imeli priložnost zavpiti na ves glas: »Ven z doktorji iz strokovnih organizacij, ker skušajo uvajati Špansko inkvizicijo«. Tajništvo okrožne strokovne komisije v Celju.

* Uredništvo za spise pod tem naslovom seveda ni odgovorno.

Dobisi.

Še nekaj k sestanku SLS na Dobravi dne 28. februarja. Kakor smo že poročali, je ta sestanek sklical g. kaplan Gabrovšek z Jesenic. Z ozirom na ogabno laž, ki jo priobčuje o poteku tega sestanka »Slovenec« z dne 2. marca, si dovolim ljudem javnosti pojasniti resnični potek tega sestanka. — Delavstvo z Dobrave — članstvo krajevne KDZ v Gorjah me je nujno povabilo, da se radi tega, ker so jih tajno s pismenimi vabili vabili na sestanek SLS v hotel »Zajc«, udeležim tega sestanka tudi jaz. Bil sem z Jesenic sam in laž je v »Slovencu«, da je bil z menoj cel štab, resnica je pa, da je g. Gabrovšek pripeljal s seboj štab, in sicer g. kaplana Pivka gg. Markuža, Šronca, Solarja z Jesenic itd. in je naročil seveda tudi g. Smodeja iz Ljubljane. Dobravski sodrugi pa so poskrbeli za izredno udeležbo vsega delavstva zato, da se z oči v oči pogledamo, in da tej gospodi za vselej prečeno hrepenenje po razdvajanju delavske enotnosti na Dobravi. Po dveh in polnem frazarjenju g. Smodeja in Gabrovška ter Vavpotiča sem končno dobil besedo ter dokazal, da vseh tistih ljudi, katere je na naš rovaš g. Smodej napadal, med nami v naši stranki ni. Nadalje sem g. Smodeja opozoril, da ni vreden, da bi sodr. E. Kristanu obrisal prah s čevljev in da če je odšel v Ameriko kot izseljenški komisar, radi tega še ni izdajalec, kakor ga je g. Smodej napadal, čeprav je res, da je odšel brez sporazuma s stranko, vendar se v socialistični zgodovini njegovo delo nikdar ne bo moglo prezirati, najmanj pa bomo dopuščali, da bi ga blatili razni klerikalni duševno plitki z dušo vred prodani prismojenci in politični otroci. Seveda, ko sem še nekoliko pobrskal po socialistični zgodovini v predvojni, klerikalno reakcionarni dobi, kako so socialiste zatirali, kako so klerikalci postavili v svoj program tudi socializem in ko sem pretipal tej gospodi spomine klerikalnega delovanja in klerikalno zgodovino pred in med vojno, njih narodno izdajalski značaj in pehanje za habsburški prestol itd., so ti revčki v strašnih krčih kričali kakor znoreli in če mi »Slovenec« očita, da sem govoril v frazah, je čisto jasno, da so zanje take »fraz« nekaj strašnega, posebno še, če se jim vse to kliče v spomin pred javnostjo, ki ob vzbujenem spominu z gnusom

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Skušal je vso stvar raztolmačiti svoji obupani polovici. Ameriški delavec mora rešiti vprašanje, kako se naj sto milijonov duš obvaruje pred grozatami vojne. Kaj šteje en sam človek proti stotilonski množici? — Ampak ona se ni dala prepričati. Sveta devica! Kdo pravi, da en sam človek ne šteje nič? Pri tej šteje en sam človek — on, France — več kakor vseh ostalih devetindevedeset milijonov, devetsto in devetindevedeset tisoč, devetsto in devetindevedeset ljudi! In kaj naj stori en sam človek, reven, majhen, raztrgan delavec, ki je brez dela — —?

»Mi smo organizacija,« je pojasnjeval France, »vsi skupaj — stranka! Obljubili smo, zavezali smo se, da bomo držali skupaj ko klešče in zdaj moramo, moramo! Če odneham — sem strahopetec, izdajalec! Pridobiti moramo delavce, da nas bodo razumeli — —«

»Ali ti ne moreš!« Liza je zopet govorila med jokom.

»Zakaj ne? Mi že delamo. Poglej nas!«

»Kaj delate? Kaj boš ti?«

France se je vrgel v propagandistični govor in predaval je svoji ženi o potrebi solidarnosti. Kaj morejo delavci storiti? To ni nobeno vprašanje. Vprašati se je treba, česa ne morejo. Vojne ne more biti brez delavcev. Oh, če bi delavci držali skupaj, če se vzdignili vsi do zadnjega proti svojim kapitalističnim zatiralcem — —«

»Pa se ne bodo, vidiš! Kdo se zmeni zate in tvoje besede? Brnejo te z dela in razbijejo ti nos, kakor se je zgodilo tvojemu Viljčetu. Vidiš, to boš imel, huhuhu!«

»Dobro, če mi razbijejo nos, ali pa je to hujše, kakor če grem v vojno?«

»Tebi ni treba iti v vojno.«

»Kdo pravi, da ne? Če pojde Amerika v vojno, vzamejo tudi mene; s silo me odženejo v vojake. In če se bom branil, me ustrelje. Tako delajo na Angleškem, Francoskem, v Rusiji in v vseh tistih deželah.«

»Ali bodo tako delali tudi v Ameriki?« vpraša Liza in preneha ihteti.

»Seveda bodo! Ravno to se zdaj pripravlja — in to je, kar nas sili v boj, da preprečimo silno nesrečo. Ti ne veš, kaj se

godí po svetu, zato govoriš tako smešno in se samo čmeriš. Čuj!«

Hitro je poiskal najnovejšo številko »Delavca«, v katerem so bili izčrpani iz govorov v kongresu, ogrevajočih se za konskripcijo, obvezno vojaško službo. Kongresniki so poudarjali, da je ta ukrep absolutno potreben, če hoče Amerika zmagati v vojni.

»Razumeš zdaj, kaj to pomeni? Torej moramo takoj na delo, če hočemo preprečiti vojno! Takoj, takoj, dokler ni še prepozno! Rajši vidim, da me zapro v ječo v Leesvillu, kakor pa da bi me gnali v Evropo, kjer bi bil ubit, če ne bi prej uto-nil v morju.«

Uboga Liza! Nov strah se je naselil v njeno življenje — strah, ki jo je oropal spanja mnogih noči. V njeno materinsko srce se je prvič vsadila misel, da bo morda tudi prizadeta radi vojne.

»Kaj bo z najinimi otroci?« je javkala.

»Z otroci?« je odgovoril France, »Ali je peklenški kapitalizem imel v mislih otroke delavskega razreda, ko je zasnoval najgorostasnejšo vojno?«

Nekaj časa je zmagoval Kremen. Hodil je v Leesville in pomagal raznašati protivojno literaturo in držal je petrolejsko plamenico pri večernih shodih na ulicah. Vsi ti shodi so se pa navadno zaključili s kravali. Poslušalci so pikali govornika, dočim so drugi branili in prišlo je do ostrega prerekanja in večkrat tudi do pretepa. V takšnih slučajih je hitro prišla policija in razgnala množico. To je bilo ob času, ko je bojevit večina v senatu zahtevala, da se napove vojna Nemčiji, toda peščica pacifistov je zmešala štrono večini ravno v zaključnih urah kongresa. Napoved vojne je bila radi tega zadržana nekaj tednov. Predsednik Združenih držav je javno napadel pacifistično manjšino s »svojepravci« in časopisi v službi Wall-Streeta so hoteli, da se pacifisti linčajo. Toda France in njegovi tovariši v leesvillski organizaciji so peli slavo pacifističnim senatorjem in jih nazivali junake in prijatelje človeštva. Socialisti so izjavili, da je bil predsednik izvoljen komaj pred štirimi meseci s pacifističnimi glasovi in s pacifističnim programom — zdaj pa poziva deželo na vojno in obsoja tiste, ki se drže njegovega stališča!

(Dalje prih.)

obsoja klerikalno versko frazerstvo. — Da sem moral lastne sodruga pomirjati, piše »Slovenec«. No, pa še o tem spregovorimo golo resnico, da bo delavstvo še bolj odprlo oči, ker ve, da je bil duhovnik, urednik »Slovenca« navzoč, in vendar je pustil kot Kristusov namestnik grdo laž v »Slovenca«. En sam sodrug je kričal na g. kaplana Gabrovška, da naj vendar molči in naj potem odgovarja. Ker je torej po vmesnem kričanju gg. Gabrovška in Smodeja nastala rabuka, sem rekel temu sodrugu, da naj jih pusti izkašljati, ter da naj dokaže, da je bolj izobražen kakor ta — ki si ne da povedati, da je na shodu, ne pa v cerkvi, kjer ima

samo on besedo. Mislil sem g. Gabrovška, ki je v resnici pihal kakor razjarjen bik in si naj to vpiše v dobro k nedostojnemu obnašanju navadnega kričača. O nadaljnjih lažeh »Slovenčevega« poročevalca ni vredno, da razpravljam, omenim le še, da sta gg. Gabrovšek in Markež, ko sta uvidela, da so klerikalci popolnoma pogoreli, pričela iskati moje od njih izmišljene grehe, da bi na ta način skrila nage ude klerikalizma, raz katere sem pred navzočo javnostjo raztrgal še zadnje cape. Gg. Markežu in Gabrovšku sem jaz kakor navzoči sodrugi dokazal, da sta navadna lažnika in obrekovalca, kar za g. Gabrovška kot cerkvenega uradni-

ka vsekakor ni častno. Sedaj imate pa besedo vi, g. Smodej, katoliški duhovnik in glavni urednik lažnjivega »Slovenca.« Jeram.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Vsak, kdor hoče vsaj delomo poznati socializem in biti socialist, naj čita knjigo

„Socializem in vera“.

Naroča se pri tainištvu SSJ, Ljubljana, poštni predal 168, in stane lepo in trdno vezana 9 Din. bro-
--- širana pa 7 Din. ---

Agitirate za dnevnik „Naprej“!

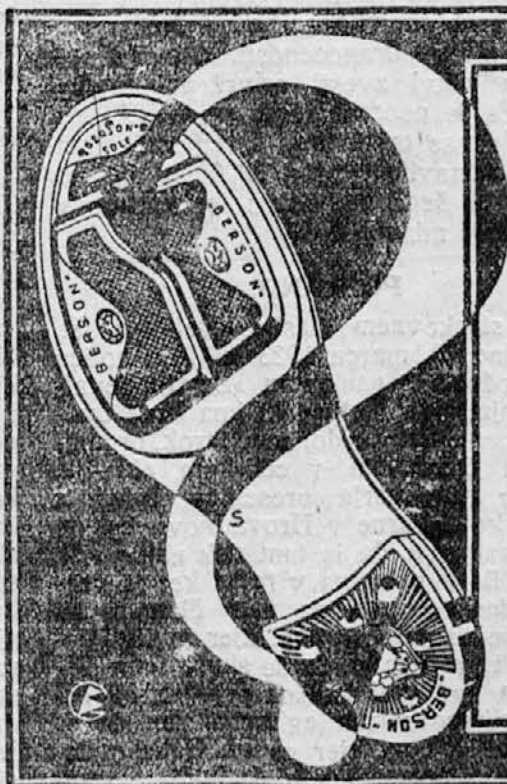
**Svila, čipke
modni nakit!**

v veliki izbiri pri

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Nagradna tekma.

Katera p edností deje naša

„BERSON“ gumi napetnikov in

„BERSON“ gumi potp'atov?

Velika obljuba: katero imena e naš gumi napetniki, kakor tudi gumi potp'ati dala nam je poved, da za najboljše odgovore na gornje vprašanje raspisemo sledeče nagrade:

1. nagrada	2000 Dinara
2. nagrada	1000 Dinara
3. nagrada	500 Dinara
30 nagrad	po 100 Dinara
50 nagrad	po 50 Dinara

Odgovori se z točno naznako imena in točne adrese pošiljatelja nastavljajo do 15. aprila t. l. na naslov: **BERSON Kautuk d. d. Zagreb** Vilsonov trg štev. 7.

Odgovore bodo prosadil eden jury reklamnih strekovaja-
kov, a imena nagrajenih se bodo naznana v dnevnikih.

BERSON Kautuk d. d. Zagreb,
Vilsonov trg 7.